

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Poštni
predal 290.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 15. marca 1932.

Posamezna številka 1-50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Letošnji „Ženski dan za razorožitev“.

Kakor zadnja leta, tako opusti tudi letos naša organizacija iz obče znanih razlogov javno praznovanje tega dneva. Vendar pozivamo vse naše čitateljice in članice, da se v duhu pridružite onim ženam, ki po vsem svetu terjajo človečanske pravice za vse ljudi, v prvi vrsti pravico do srečnega in mirnega življenja.

Mednarodna zveza socialističnih žen je za ta dan poleg zahtev po popolni ženski enakopravnosti z moškimi, tudi letos sklenila, da vse zavodne delavske žene povzdignejo svoj glas za razorožitev vseh držav in ustanovitev pogojev za trajen mednarodni mir.

Jeseniške delavske žene za rešitev krize

(Trije veliki ženski shodi.)

Jesenice, dne 20. febr. 1932.

Že zadnjič smo poročali, kako podružnica Zveze delavskih žen in deklet na Jesenicah pomaga SMRJ na Jesenicah pri reševanju krize jeseniškega delavstva, kateremu tovarna kar naprej grozi z odpustitvijo. Enkrat bi moralo dobiti obračun 80, potem, kakor se je nameravalo dne 22. t. m., zopet 220 delavcev, med njimi rodinski očetje s številnimi otroci itd. Delavstvo živi v stalnem razburjenju, saj nikdar ne ve, kaj ga čaka jutri. Da pripomore k uspešnejšim intervencijam, je sklicala Zveza delavskih žen in deklet svoj drugi shod dne 12. t. m., na katerem je bilo navzočih nad 500 žen in deklet. Vodila ga je s. Helena Zugwitzeva, ki je poročala o položaju. Kot drugi je poročal s. Cvetko Kristan iz Ljubljane o davčnih vprašanjih, zlasti v kolikor se tičejo delavca in obremenitve njegovih dohodkov, torej predvsem o carinah, trošarinah, davku na poslovni promet, uslužbenški davku, kuluku, zgradarini ter o drugih davkih. Nato je tajnica Zveze s. Hermina Kristanova prečitala najprej pismi, ki sta jih poslala Zvezi generalni ravnatelj KID g. Noot in jeseniški župan mag. ph. g. Joža Zabkar. G. Noot piše o težkočah tovarne ter o naporih upravnega odbora, da se omogoči obratoma nadaljnje delovanje tovarne KID. Tajnica je prečitala nato tudi še dve resoluciji, prvo za KID, drugo pa za ministrstvo trgovine in industrije. Od tovarne se zahteva, da ohrani produkcijo na normalni višini, da prekliče vse redukcije, da delavstvo polno zaposli in da v najsikrajnejši sili pri dopustih sporazumno s SMRJ pošlje

na dopust posestnike in kmečke sinove, ne pa družinske očete s številnimi otroci, ki že drugi dan ne bodo imeli dati kaj v usta. Dalje zahteva resolucija sklenitev kolektivne pogodbe ter da tovarna v prihodnji stavbni sezoni sežida čim več novih stanovanjskih hiš za delavstvo. Vlado se pa poziva, da stori vse, da zagotovi nadaljnje obratovanje KID, da vpliva na znižanje cen življenjskih potrebščin (zniža trošarino, carinske premije) in stanovanj (gradbena akcija) ter da zniža davčna bremena (kuluk, trošarine, poslovni davek, carine) in da pasivnim krajem nadomestilo za škodo, ki jo trpe radi pšeničnega monopola. Soglasno sta bili obe resoluciji sprejeti. Sklenjeno je bilo tudi, da izroči KID resolucijo deputacija žen, ki bo zahtevala odgovor do četrtega, dne 18. t. m., ko se ob 7. uri vrši nov shod. V deputacijo je bilo izvoljenih 14 žen. Drugo resolucijo se pa s prepisom prve pošlje min. trgovine in industrije v Beogradu, pomočniku min. trgovine in industrije g. posl. Ivanu Mohoriču, g. banu Dravske banovine, glavnemu zaupniku KID in županoma Jesenic in Javornika. Po zaključnem govoru s. Zugwitzeve je bil ta shod po treh urah končan ob 10. uri zvečer.

V soboto, dne 13. t. m., se je oglasila deputacija Zveze pri KID, kjer sta jo sprejela ravnatelj g. Dostal in inž. Rekar. Predsednica Zveze s. Zugwitzeva je izročila resolucijo, ki jo je tudi utemeljila. G. Dostal je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, zlasti pa, da ne dobe obračuna družinski očetje. Izjavljal pa je, da preko moči KID ne more iti.

V četrtek, dne 18. t. m., ob 7. uri zvečer se je vršil tretji shod, na katerem je bilo navzočih nad 800 žen. Predsednica s. Zugwitzeva je sporočila navzočim, da je Zveza dobila odgovor od banske uprave, ki sporoča, da je ukrenila že vse potrebno ter da je intervenirala pri ministrstvu financ, pri Narodni banki in pri KID. KID pa ni odgovorila prav nič in o tem dejstvu naj sklepajo žene. Nato je govoril glavni zaupnik KID s. Franc Mohorič, ki je poročal o vseh neštevilnih intervencijah za delavstvo, ki pa so ostale večinoma brez večjih uspehov. Za SMRJ je poročal s. Franc Toman, ki je predvsem pozdravljal ukrepe žena in pa dejstvo sploh, da so žene spoznale, da je tudi njih dolžnost in stvar, da se z roko v roki bore s svojimi možmi, kajti pri tem bodo ne samo pripomogle k boljšemu uspehu, nego bodo tudi spoznale, kje je njih mesto. Ko bodo videle, kako težek je boj njih mož, bodo lažje razumele, da se mora mož organizirati in postale bodo iz onih, ki so doslej možu navadno najbolj branile organizacije, najboljše agitatorke za organizacijo. Samo v dobrih časih ne smejo prekmalu pozabiti na pomočnika v slabih časih. Zelo pozdravljen je začel s svojim poročilom sivolasi s. Jože Kopač kot zastopnik Delavske zbornice. Poročal je o vzrokih nastale krize, pod katero trpijo zdaj v glavnem delavci in nameščenci, dasi so je najmanj krivi. Spekulacije, ki jih vršijo denarni mogotci z de-

narjem tudi pri nas, so mnogo pripomogle k poslabšanju krize. Opozarjal je na velike dobičke, ki jih je KID vtaknila v dobi konjunktura v svoj žep in je tedaj stalno naglašala, da so njeni delavci stalni ter ne potrebujejo nikakega brezposelnega zavarovanja. Zato delavstvo KID ni plačevalo prispevkov Borzi dela in tako tudi ne more računati na pomoč od nje.

Pravkar se vršijo v Beogradu velike konference radi Jesenic in na nje sta odpotovala istega dne ss. Jeram in Ažman, ki bosta skušala napraviti in doseči vse, kar bo mogoče. Upati je na uspeh.

Ko je s. Zugwitzeva še poročala o vprašanju mleka, ki je na Jesenicah tako drago in še ne najboljše vrste ter je zbor sklenil, da naj odbor Zveze pošlje tozadevno resolucijo na pristojna mesta (županstva in sresko načelstvo), je bilo sklenjeno, da gre drugega dne dopoldne deputacija 12 žen z zastopnikom Delavske zbornice s. Kopačem na čelu k KID in da bo poročala o uspehu takoj ženam na shodu, ki se bo vršil v petek, dne 18. t. m., ob 11. uri dopoldne.

V petek, 11. t. m., ob pol 11. uri dopoldne sta g. ravnatelj Dostal in inž. Rekar od KID sprejela deputacijo. Sporočila sta ji, da KID zato ni odgovorila, ker se vršijo v Beogradu baš konference, ki bodo odločile usodo jeseniškega delavstva. Ko je s. Kopač sporočil, da je najbolj prizadeto delavstvo v oddelku žrebljarne, ki že od početka januarja dela samo po 4 ure dnevno, je g. ravnatelj Dostal takoj obljubil podaljšati ta čas na 6 ur dnevno. Radi redukcije, ki bi se morala izvršiti v ponedeljek, dne 22. t. m., je izjavil, da ne bo izvedena do konca beografskih konferenc, ki bodo trajale nekako 14 dni. Ako bodo te uspešne, ne bodo redukcije več potrebne, če ne, pa bo treba odpustiti najbrž vse delavce in nameščence in tovarne zapreti. Glede kmečkih posestnikov in sinov naj pa se izvede potreben odpust, oziroma dopust sporazumno.

Ob 11. uri dopoldne je poročal nato v imenu deputacije shodu, na katerem je bilo navzočih preko 1400 žen, s. Kopač. Naglasil je uvodoma, da pozdravlja mogočno in impozantno zborovanje, ko je skoro vse jeseniško ženstvo zapustilo ognjišče in z žrtvijo kosila prišlo, da se bojuje za svoj obstoj. Poročal je o uspehih deputacije, ki je zelo uspela in to predvsem radi discipliniranosti jeseniškega delavskega ženstva, ki se je postavilo možu ob stran. Tudi glavni zaupnik s. Mohorič je naglasil dejstvo, da so imele žene tokrat več uspehov, kakor pa moški. Predsednica s. Zugwitzeva je poročala, da je Zveza žena poslala v Beograd brzojavko na Ministrstvo za trgovino in industrijo, da je naprosila za isto tudi KID ter naproša po zastopniku za to tudi Sresko načelstvo. Zastopnik Sreskega načelstva je to obljubil, vendar je na vprašanje o sladkorju navzoče žene žal zelo razburil s pripombo, da je sladkor luksuz, ter da delavcu sladkorja sploh ni treba, ker namesto kave in čaja lahko pije mleko. Žal moramo to omeniti s prošnjo, da se tako neumestne

pripombe s strani zastopnikov oblasti ne pomnijo več. S pozivom ženam, da se tako polnoštevilno udeležijo tudi naslednjega shoda, ki bo v prihodnjih 14 dneh, je s. Zugwitzeva zaključila to odlično uspešno zborovanje.

Omenjamo še, da je Zveza žena dobila danes odgovor od KID, kjer ravnateljstvo sporoča v glavnem isto, kar je g. ravn. Do stal povedal že včeraj deputaciji. H. K.

„Več vere bo rešilo krizo . . .“

Sava, dne 5. marca 1932.

Položaj pri KID se ni prav nič izboljšal, nego je KID za 15. marca odpovedala službo vsem svojim delavcem in nameščenim, ki se pripravljajo spet na zadnjo obrambo. V nizu teh obrambnih ukrepov je bil tudi velik shod Zveze delavskih žen in deklet na Jesenicah, v zadnjem času peti po vrsti, ki se je vršil v petek, 4. t. m., ob 7. uri v Delavskem domu na Savi. Na shodu je bilo navzočih **krog 1400 žen in deklet**. Shod je otvorila predsednica s. **Zugwitzeva**, ki je predložila zbranim vse dogodke v zadnji dobi. Povedala je, da so pripravljeni protiukrepi, zlasti velik pohod jeseniškega delavstva v Radovljico, ki se bo vršil predvidoma v sredo, 9. t. m. Tega pohoda se morajo organizirane žene udeležiti korporativno, do 200 članic Zveze bo pa opravljalo rediteljsko službo. Žene naj bodo disciplinirane pri pohodu, pa tudi sicer naj na Jesenicah gledajo, da ne bodo v razburjenosti napravile prav nobenih nerednosti, zlasti ne škode na tovarniškem imetju, katerega se držijo žulji in srage delavstva KID. Boriti se je treba z duha svitlim mečem, z močjo organizacije: skupnosti ter z discipliniranim nastopom. Vse to bo dokazalo, da je delavstvo vredno boljše bodočnosti, česar sirova sila ne bi dokazala. Dalje je sporočila, da bodo Jeseničani dobili 1 vagon koruzne moke, ki se bo razdelila po nakaznicah občinskega aprovizacijskega odseka kar na kolodvoru. Vse druge govorice, zlasti one, ki hočejo celo s to moko delati kapital zase, so nepravilne. — Nato je govoril s. **Kopač Josip**, zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani. Omenil je zadevo s koruzo, nato pa prikazal zgodovino borbe od oktobra l. l., ko je že neprestano delavstvo v razburjenosti, ki je — kot nalašč — dosegla doslej že dva

viška. Prvega pred Božičem (praznik Miru!) in drugega pred Veliko nočjo (praznik Vstajenja dobrega!). Ali nista to slučajni — pa vendar pomembni dejstva, ki kažeta, da vera in cerkev kapitalizmu nista prav nič mar, dasi je — kakor pravijo — v nedeljo 28. febr. t. l. — gospod župnik govoril v Krekovem domu o tem, da je vzrok krize premajhna vernost, kajti — ako bi ljudje verovali — bi že pomagal Bog? Za tem je v obširnem govoru poročal s. **Jeram J.** točno o poteku intervencij. Poročal je o intervencijah na Jesenicah, v Ljubljani in v Beogradu, kjer sta za delavstvo intervenirala ss. **Jeram in Ažman Karel** — vendar zlasti v Beogradu zaenkrat še nista mogla doseči uspehov. Stvar je taka-le: Podjetju manjka normalnih naročil, na skladišču je 1500 vagonov izdelkov, novega obratnega kapitala ni. 30 milijonov Din kredita bi potrebovala KID, pa ga še vedno ni. Zaloga zadošča za 4 in pol mesece. Za normalen obrat je potreben kapital ter nadnormalen odjem. Treba je od pomoči, ki so jo vsi obljubili, vendar rezultatov še ni. In še nobenih brezposelnih podpor ni.

Shod je zaključila s. **Zugwitzeva**, ki je še enkrat omenila sestanek žena v Krekovem domu, ki je bil v nedeljo in se je agitiralo za več otrok med delavstvom. Vendar — hvala razumu naših žena — ni njih sestanek uspel. Omenila je še, da naša Zveza nima nič skupnega z napadi na inž. Rekarja, ki pa sicer niso neupravičeni. S pozivom na disciplino je bil shod zaključen. H. K.

*
Čast našim jeseniškim sodružicam in sobojevnicam, ki tako dosledno in disciplinirano dokazujejo, da razumejo tok časa in se ramo ob rami bojujejo s svojimi sotrpini, moškimi. Jeseniške žene, vztrajajte, ne pustite cepiti vaših vrst, oz. zavajati se v nepremišljenosti.

Teško gospodarsko stanje nam nalaga v našem lastnem interesu dolžnosti, da budno sledimo razvoju sedanje gospodarske krize, ki povzroča toliko nepopisnega gorja milijonom brezposelnim in le delno zaposlenim. Da imajo te tužne razmere svoj izvor in vzrok v brezvestni sebičnosti malega števila posameznikov, nam je itak že znano. Treba je pa tudi, da se vsi trpeči strnemo v močno zvezo enakih, da se zamoremo tako medsebojno vsaj moralno podpirati. Vztrajajmo in družimo se, da bomo tem preje praznovali častnega vstajenja dan!

Jesenice.

Spor s »Svobodo« likvidiran. V zadnji številki smo poročale, da obstoja med našo jeseniško podružnico in jeseniško »Svobodo« spor, kjer se naši Zvezi očita neka konkurenčnost. Da se ta spor, ki traja že več let, v obče zadovoljstvo uredi, je bila od »Svobode« sklicana konferenca odbora »Svobode« in odbora naše podružnice za nedeljo, dne 14. febr., pop. Za »Svobodo« je bilo navzočih 10 sodrugov, od naše Zveze pa štiri članice odbora. Konferenco je vodil predsednik jeseniške »Svobode« s. **Cvetko Kristan**, ki je tudi podal poročilo o celi zadevi. V debato so posegli od »Svobodašev« poleg njega še ss. **Škrl Franc**, **Jeram Martin**, **Bernard Niko**, **Stražisar Polde**, **Žnidar Tone** in **Franc Franc**, za našo Zvezo pa ss. **Helena Zugwitzeva** in **Kavčičeva**. Po temeljitem razgovoru o vseh spornih vprašanjih je bil določen skupni odbor obeh sodružnih organizacij za skupne prireditve, zlasti za skrb za mladino. Prepričane smo, da bo rodila ta triurna konferenca lep uspeh ter bo še bolj poglobila sodelovanje naših organizacij. Da pa deluje naša jeseniška žena z roko v roki z možem, so pa dokaz vse naše akcije v zadnjem času.

Črna pri Prevaljah.

Tu se je vršil redni letni občni zbor dne 28. februarja 1932 v gornjih prostorih g. Kneza p. d. Krulec, in sicer s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Naše bodoče delo in naloge. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi. 5. Razno. — Članice je bilo navzočih petdeset. Ob

Milena Mohoričeva:

Mala Marija.

V marofu, ki leži že dokaj let pod zelenim vencem goric in ga obkrožajo v daljavo na drugi strani prostrana polja in travniki, se je zgodilo v letu Gospodovem devetnajststotridesetem. V mali zakajeni in zaprašeni sobici, iz katere je eno samo, malo okence vodilo pogled preko nepregledne ravni in ji je bila edina oprema stara, črvojedna miza, postelja in omara, je ležala žena in odgovarjala babici:

»Res ne vem, gospa, kdo bo nosil h krstu, ko je sosedja Lizika izbegnila. Moj mali, ubogi otrok!«

»Potolazite se, Angela, poiščem vam drugo botro. Bog bo že dal, da bo živela, če jo je ustvaril, vašo hčerko.«

»Pa župnik, župnik bo hud. Pomislite, četrti nezakonski otrok od četrtega moža. To je najhujše od vsega.«

Otrok je zajokal, babica je bila odšla. Mati ga je vzela k sebi in zopet je bila sama s svojo bolečino. Pogledala je na steno, kjer je visela stara zaprašena podoba.

»Ozri se name, nebeška gospa, ozri se name v moji slabosti in grehoti, ki si čista in lepa, ko rosa jutranja. Rodila si dete in veš za bolečino žena, veš za tuge in skrb

materinske. Pošlji, kraljica nebes, moji mali hčerki močnejše srce kot ga je imela njena mati. Stoj ji ob strani preblažena in je ne zavrzij, kot jo bo zavrgla vsa srenja od malih do velikih. Pošlji kazen meni, grešni materi, ne nalagaj je moji mali siroti. Amen.«

Zajel jo je sen. Oživila je pred njo pomladna veselost njenih dni, kakor bi jo doživljala ponovno. Bila je dekle. Z materjo sta životarili, kakor je životarilo že nešteto mater in hčera, prišla je pomlad, kakor jih je prišlo že tisoč in tisoč, z njo so prišle noči in zemlja je duhtela v skrivnosti in jasmin ter akacije so zavijale misel v sen; bili so mladi fantje, ki so ukali skozi vas in trkali na okna lepih deklet, kakor so to že prečesto.

Nekje daleč za njeno zavestjo je šepetalo tajno že mnogo dni, da, že nekaj let. Če je stala v goricah in vezala trte, se ji je zdelo, da jo topli žarki objemajo in neizrečeno čudovit drget ji je šel skozi srce, če je vezala snopje na polju, ji je včasih bilo, ko da jo je vroče solnce poljubilo na tilnik, sredi zlatega sija se ji je zdelo, da stoji mož in nekoč pride k njej. Vse, kar je bilo lepega, veselega, srečnega, je bilo v njegovih nepoznatih očeh.

Tako se je zgodilo, da je srečala mladega, veselega fanta in rodila sina, ko je bil

oče že davno odšel za zaslužkom Bog ve kam. Rastel je njen sinek v revščini in vendar na prostranih grajskih travnikih. Komaj je dobro prišel v šolo, je šel za pastirja h kmetu Otavniku. Tako je bila sama in v nočeh, ki jih je popreje mirilo sinovo dihanje, je vstajalo nekaj opojnega iz vseh kotov, iz ceste, iz polj. Ležala je na trdih tleh in krotila svoje uhajajoče želje, molila in preklinjala svoje telo. Šel je mimo nje nekoč mož, njegove oči so zanelile iskre v njenih prsih in zopet se je zgodilo, da je rodila otroka, sama in zapuščen. Ko ji je otrok umrl, par mesecev star, je živela zopet sebi in vsem prepuščena. Hodila je mlatiti vse poletje. Mlatilnica je požirala žito in bruhala slamo. Mlatci vedno isti; najeti od gospodarja mlatilnice so jo spremljali, metali vanjo snopje, odnašali slamo in delali ošlico. Pri vseh gospodarjih, blizu in daleč so bili, prenočevali skupno na senu, peli, bili veseli in žalostni, preklinjali in zdihovali. Med vsem tem pa so možje in žene pod usodnim strašnim poletnim trepetanjem zemlje in neba, pozabljali za trenutek vse in se udajali opojni, svetu, ki je človeku pravzaprav tuj od vsega početka, ki ni njegov, ki se je vrnil v njegovo življenje sam od sebe, nepovabljen in je pisal na njegovo pot, predvsem pa na pot žena usodne, nepojmljive raze. Ko

navzočnosti 50 članic in nekaj sodrugov otvori predsednica Jul. Raušerjeva občni zbor in pozdravi navzoče, nato poda besedo zastopnici centrale sodr. Podlaha iz Ptuja, ki je tudi pozdravila navzoče in nato prešla na dnevni red. K prvi točki dnevnega reda prečita sodružica Novak Angela zapisnik lanskega občnega zbora, kar se je vzelo na znanje. Nato poda sodruž. Ipovic Helena poročilo blagajne od preteklega poslovnega leta 1931. Nato se je prešlo k tretji točki dnevnega reda ter je bil soglasno izvoljen sledeči novi odbor: Predsednica: **Podojsteršek Marija**; namestnica: **Raušer Julka**; tajnica: **Novak Angela**; namestnica: **Repenšek Marija**; blagajničarka: **Ipovic Helena**; namestnica: **Krajnc Antonija**. Odbornice: **Stopar Doroteja**, **Škoflek Helena**, **Srebotnik Ana**, **Podojsteršek Šelka**, **Sterže Amalija**, **Repanšek Jerica**. — Revizorke: **Repanšek Jerica**, **Sterže Amalija**.

K četrti točki predlaga s. Podlaha, da bi centrala Z. d. ž. i. d. podvzela potrebne korake v svrhu polovične vožnje na kongres Z. d. ž. i. d., ki se ima vršiti v tekočem letu. Tudi smo z veseljem sprejele predlog sodr. Podlahe, da naj bi se tudi v letošnjem poletju pri nas vršil nam prekoristen tečaj šivanja in vezenja. Zlasti nas je pa razveselila izjava sodr. Podlahe, da je pripravljena nas v tem poučevati, ter ji tem potom izrekamo v imenu cele naše podružnice iskreno zahvalo za požrtvovalnost, da nas pride tako pogosto posetiti in nam nudi mnoge koristne nauke. Pri raznoterostih vpraša sodr. J. Raušerjeva, zakaj naš »Ženski list« ne izhaja redno vsak mesec, nakar je sodr. Podlaha pojasnila, da je

temu krivo finančno vprašanje ter da bo v tekočem letu izhajal na šest tednov, in sicer v večjem obsegu. Povdarjala je, da bi se s povečanjem števila članic tudi list lahko preuredil, da bi bil obsežnejši in izhajal redno vsak mesec.

Sklenile smo, v novem poslovnem letu se potruditi za napredek naše organizacije, nakar je predsednica zaključila lepo uspeli občni zbor.

Jürgen Brand:

O solidarnosti.

Mravlja je majhna, neznatna živalica; nepazljiv korak človeške noge lahko zmečka na stotine teh žuželk. In vendar si zidajo v gozdu iz majhnih koščkov lesa, iz borovih in smrekovih igel mogočne grmade, ki so tako velike in težke, da bi človek tako mravljišče srednje velikosti komaj nesel. Česar bi posamezna mravlja nikdar ne zmogla, to zmore v kratkem času na tisoče mravelj. Zakaj? Zato ker delajo vsi ti tisoči po enotnem načrtu, za čigar izvedbo osredotočujejo in združujejo vse svoje sile. Tako raste moč slabih.

Od mravlje se lahko učimo; posameznik je slab; kjer se pa tisoči, da celo stotisoči združujejo v sodružno, solidarno celoto, tam tvorijo ogromno moč, ki lahko izvrši velike stvari.

Misel nezlomljive solidarnosti tvori hrbtnico vsega delavskega gibanja; samo zato je postalo tako mogočno, samo zato zre lahko tako mirno v bodočnost, prežeto od prepričanja po svoji končni zmagi, ker združuje vse one milijone slabih, ki težijo, gnani po enaki bedi, neomajno za osvoboditvijo od izkoriščanja

in zatiranja. Solidarnost! To je največji in najsvetejši zakon za vsakega razredno zavednega delavca. Posameznika bi kolesa vzgona v pridobitnem življenju poteptala, ako se pravočasno ne združi s svojimi sodrugi in sodružicami v sodružni solidarnosti. Samo v združenju je moč: samo v združenju se lahko varujete prevelikega izkoriščanja in zatiranja. Solidarnost! To je žareča zvezda, ki bo privedla delavski razred iz temine bede in tlačanstva.

Solidarnost! To je tudi zvezda delavske mladine. Ako bomo nastopali samo složno, potem bomo lahko z uspehom delovali za svojo lastno duševno osvoboditev. Ako bomo složni, bomo lahko z uspehom odolevali številnim nevarnostim, katerim je izpostavljena delavska mladina.

Vi mladi, vi bodite prepričani: Ves odrastli delavski razred se čuti z vami solidarnega pri vašem delu za duševni dvig. Vaši očetje in vaše matere imajo največji interes na tem, da bi bili vi obvarovani pred izkoriščanjem in zatiranjem in da bi se vršila vaša duševna vzgoja v duhu organiziranega proletariata. Ako vas s smrtjo ne zapustijo, bodo podpirali vaše delo z vsemi silami, z nasvetom in dejanjem. Tega pa ne delajo samo iz iskrene naklonjenosti do vas, zato ker izvirate iz njihovega mesa in krvi. Nikakor ne, pomagajo vam in podpirajo vas zato, ker vedo, da boste tedaj, ko bodo oni morali zapustiti bojišče, vi morali nastopiti dedščino in prevzeti naloge starejših. Zato morate biti sposobni in zmožni, da boste to dedščino upravljali in pomnožili. Ta misel vas mora voditi pri vašem delu; potem pa bo to delo izvršeno v duhu celokupnega proletariata, v duhu delavske solidarnosti. (Cv. K.)

Ali naj se zanima dandanes žena za politiko?

Da! — Dandanes je celo »dolžnost« vsake žene, da se briga za politiko, ki posega najobčutljiveje v vsako gospodinjstvo. — Politika — ne gospodinja — sestavlja dandanes pri večini jedilni list; politika — ne mati — reže danes proletarski deci kruh; politika — ne mati — zabranjuje otroku toplo obleko, trdno obutev; politika — ne žena — podi moža iz pustega doma, ki ga ne ogreva topla peč in ne razsvetljuje prijazna luč.

Zato se mora dandanes vsaka žena pečati s političnimi vprašanji. Stiska raste in raste in osvaja dru-

so se vrnili k zavesti, je bilo možem vsem kakor čudne sanje, v katerih niti niso prav vedeli ali so resnične, žene pa so vso zimo hodile žalostne in zaničevane okrog, med njimi mnogo cvetočih mladih deklet, ki so stopile prvič na pot, ki jo hodijo nezakonske matere.

Tudi Angela je, ko je prišla pomlad, rodila svojega tretjega otroka, drugega sina. Pobralla ga je bolezen, kakor je pobralla mnogo otrok v okolici. Zopet je prišlo poletje, mlačva, zopet zima, na pomlad pa je kakor sto drugih žen zopet rodila. In tedaj je bilo, da ji sosedna ni hotela nositi otroka h krstu in se je je usmili mlado kmetsko dekle, neslo otroka h krstu in mu izbralo domače, krščansko ime, molilo za blagoslov njegovemu ubogemu življenju.

Župniku so prinesli h krstu že tretjega nezakonskega otroka v tednu. Bil je ves rdeč in zaripel v obraz, jezno je gledal babico in mlado botro, godrnjal in kričal nad njima radi matere otrokove, ki je ležala tedaj doma bleda in izčrpana; pridržal si je njeno delavsko knjižico, da jo pride k njemu osebno iskat. V nedeljo pa je napovedal pridigo za žene, stopil določenega dne razvnet na leco in spregovoril.

»Žene in dekleta iz fare svetega Jožefa, poklical sem vas in zbral, da vas opominim dolžnosti in čednosti, da vas spomnim

Boga, ki ste ga nečistnice in prešestnice pozabile in pustile v nemar. Zavrgle ste božjo podobo, ki je žarela v vaših srcih in se ponižale kakor žival pred lastno poželjivostjo. Zavržene ste in pahnjene od božjega prestola, vaša zvezda ni Marija, čista mati Stvarnikova; odvrnila je obraz od vas, ki ste grešne matere. Ni milosti za vas pred Bogom, ni je za vaše, v grehu rojene otroke — pogubljenje in pekel čakata na vse, ki se ne spreobrnate. Poklekните ponižno k božjemu prestolu in se obtožite in kesajte, da se vas Bog usmili, vas in vaših otrok, in vas ne pahne v temo in ogenj, kjer je gorje in škripanje z zobmi.«

Takrat se je zgodilo nekaj nezaslišanega. Zaropotalo je po cerkvi. Angela se je bila vrgla na tla, na to pa privzdignila blazne oči in zakričala s tujim, strahotnim glasom:

»Gospod župnik, raje molite za nas, ko preklinjate, dvignite svojo obtožbo do Boga, ki je vliil ogenj v naša srca in telesa in ga ni pogasil.«

Ženske so jo odvedle iz cerkve. Župnik je svojo propoved kmalu končal in ko je stal v svoji sobi, je dejal:

»Težko si mi naložil, Gospod.«

Tako se je v strahu in trepetu pričelo življenje male Marije, uboge hčerke grešne matere Angele.

žabne plasti drugo za drugo, vedno večje in še ni sledu o preobratu in ne videti pota k izboljšanju.

(Po »Das neue Volk«.)

Dober vzgled.

Predpogoj dobri navadi je dober vzgled. Med njima pa posreduje otroški nagon k posnemanju, ki je izmed najmočnejših vzgojnih faktorjev. Nagon k posnemanju je zlasti v prvih letih tako silen, da oponašajo otroci vse, kar vidijo in slišijo. Posebno ostro oko imajo za nevljudnosti in dober spomin za prepovedano. Prvi vtisi so najgloblji. Malo srčece je še tako občutljivo, da se mu trdno vtisne vse, kar oče in mati ljubita in sovražita.

Ako opravljamo v prisotnosti otrok sosede in prijatelje, postajajo tudi otroci škodoželjni in klepetavi. Če starši ne kažejo usmiljenja z bolniki in nesrečneži, ki trpe duševno ali telesno, kje naj se uče otroci sočutja, potrpežljivosti in dobrote?

Besede mičejo, a vzgledi vlečejo — pravi pregovor. Z besedami se sicer povzročajo trenutna dejanja, enkratna junaštva. Toda npravno preoblikovanje se ne more doseči nikoli samo z besedami, temveč vedno z vzgledom. Beseda ne more nikoli nadomestiti vzgleda.

O. Rühle pripoveduje: »Bil sem v gostih pri prijateljski družini. Pri mizi nas je bilo več, kakor običajno, zato so sedeli domači na drugih sedežih, kakor po navadi. Na očetovem prostoru je sedela najmlajša hčerka, triletno dekletce živih, porodnih oči. Oče, ki je bil nekoliko nervozen, je imel navado, da se je igral s ščipalnikom, deval si ga je na nos in ga zopet snemal. Pri tem je mežikal z levim očesom in je vlekel usta po strani. S tem njegov obraz sicer ni pridobil, toda nihče ga ni opozoril na to. Žena ni storila tega iz dobrote in razumevajoče obzirnosti, otroci pa se niso upali.

Pri mizi sem opazil, da je začela mala naenkrat mežikati in se pačiti. Karajoči pogled materin ni zalegel in tudi ne njen polglasni opomin. »No, kaj pomeni to?« vpraša naposled mati strogo. »Zakaj se pačiš pri mizi?« Tedaj pa pogleda mala nagajivka materin predrzno v oči in izjavi prepričana: »Jaz sem danes vendar oče!«

Vsi smo se pristrčno zasmejali, mati pa je bila v mučni zadregi. Tudi oče je imel dovolj humorja, da je spravil veselo mal pouk. Mežikanja pa se je od tedaj odvadil.

Dober vzgled je potreben zlasti pri vzgoji k resnicoljubnosti. Če hočemo vzgojiti otroka v značajno

osebnost, ga moramo navajati k resnicoljubnosti. Pri tem pa je dober vzgled vse. Bodimo sami v vsem resnični, ne pretiravajmo, ogibljimo se tudi laži za šalo, ki bi jo mogli razumeti otroci napačno. Tudi grožnje in obljube, ki se ne morejo izpolniti, so škodljive. »Parkelj te bo vzel! Volk te poslušaj!« i. dr. čujemo tolikokrat. S tem sicer ostrašimo otroka nekajkrat, kmalu pa bo spoznal neresnico. Tako tudi resnice ne bo vzel več resno, neresnica se mu ne bo zdela nič hudega več in sčasoma bo postal žrtev lažnjivosti.

Kolikokrat lažejo odrastli v pričo otrok ali uče celo otroka lagati. Na pr.: očeta išče nedobrodošel gost in otrok mora lagati, da ga ni doma. Brez pravega vzroka je izostal iz šole, pa se mora opravičiti, da je bil bolan itd.

Taki starši vzgajajo otroke k lažnjivosti. Njihovi otroci rastejo pod vtisom, da starši niso pošteni in izgubljajo razlikovanje med resnico in neresnico. »Laži otrok so delo njihovih vzgojiteljev,« pravi Rousseau.

Otrok po naravi ni lažnjiv. Tudi ne smemo smatrati pri njem vsako neresnico kot laž. Laž je šele tedaj, če se zaveda neresnice in ima namen prevariti. Zavest laži in namen prevare — ta dva znaka pa se najdeta redko pri otrokih do 6. ali 8. leta. Ako otrok v teh letih pove nekaj napačnega, nima skoraj nikoli namena lagati. V mnogih slučajih niti ne ve, da je povedal neresnico. Zakaj otrokov duh ni tak, kakor pri odrastlem človeku. V njem še ni onega reda, preglednosti in gotovosti, kot je pri zrelem človeku. V otroški glavi je še vse v neredu in vrvenju. Manjka mu tudi smisel za čas, saj vidimo, da ne loči večeraj od predvčerajšnjega ali pred tednom dni. Tudi ne razlikuje točno, ali je kako stvar sam videl ali naredil, ali se mu je samo sanjala. Resničnost in sanje pri njem še nista ostro začrtana pojma. Neštivilne slike polnijo otrokovo dušo. Veseli se njihove lepote in govori o njih. Ne briga ga pa, ali so vzete te slike iz življenja, ali so le izraz njegove bujne domišljije. Tega ne more in tudi noče v teh letih razlikovati.

Zato tudi otroci niso verodostojne priče in ne smemo slepo verovati njihovemu pripovedovanju. V šoli se je zgodil tale dogodek: Vsi preplašeni prisopihajo otroci v šolo in pripovedujejo učiteljici, da leži v neki jami ob cesti mrtev človek, ves krvav. Učiteljica se gre prepričati in vidi v jami — rdečo cunjo.

Vse kaj drugega pa je, če otrok na naše izrecno vprašanje zataji dejanje, ki ga je pravkar zagrešil. To je seveda laž.

Toda včasih je tudi to le laž v sili. Otroku ve, da bo hudo kaznovan, če izpove svoj pregrešek. Strah pred kaznijo pa je v takih trenutkih tako silen, da zatemni vse drugo v otrokovi duši. Vzrok taki laži je pretirana strogost vzgojiteljev. Ne v strahu, temveč v zaupljivosti, resnici in odkritosrčnosti vzgajaj otroka!

Skupno delo za skupne cilje.

Ena glavnih nalog slehrnega organizacijskega dela med ženami je opredelitev in utemeljitev te ekskluzivno ženske delavnosti napram možu. Navadno in za splošne pojme potezamo strogo črto med dvema frontama, moško in žensko, kot bi ti dve resnično tako obstojali in si napovedali borbo na življenje in smrt. Če si predložimo vse osnove, na katerih je zrastlo gibanje, ki ga imenujemo gibanje žena, vidimo, da niso prav nič drugačne od onih osnov, na katerih je zrastlo gibanje moških mas, od misli o vrednosti slehrnega človeškega življenja, njega dragocenosti in pravice za čim popolnejšo telesno in duhovno rast. Takoj, ko se je žena zavedla te resnice, je nujno morala pričeti razmišljati o svojem družabnem položaju in priti do prepričanja, da ji družba, v kateri živi, ne nudi in ne more nuditi možnosti takega življenja, ki bi njeno človečnost v polni meri mogle zadovoljiti. Zato je pričela organiziran boj proti družabnemu ustroju in redu, ki jo je s frazami o braniteljici rodu neusmiljeno pritisnil v kot in ob stran. Sme la je delati in ne prejemati plačila, roditi otroke in ne odločati o njihovi usodi, vsem njenim sposobnostim je bil odkazan en sam, »ženski« delokrog. Če je nje silnejša natura prodrla preko tega okvirja, je bila za družbo hetera, žena drugega reda.

Organiziran nastop žena je povzročil, da so se temelji družbe zamajali; družba je reagirala in vrgla v svet troje gesel: o ženskosti, materinstvu in nesposobnosti žene za druge posle. Pomagala si je še z ironiziranjem in dovtipom. Ker je bila v premoči, je navidezno uspela.

Žene pa so se zavedale, da so še tisoči mož, ki so zapostavljeni kot one, ki tudi niso »izbrani in sposobni« za boljše človeško življenje. Ti so gibanje žena razumeli, ker je bilo ne le sorodno z njihovimi stremljenji, ampak, ker se je krilo z njimi. Kjerkoli se danes žene organizirajo, povsod je njih gibanje sorodno z delom mož, ki se bore za pravice slehrnega poedinca. Če pa ustanavljajo organizacije, ki niso izključno socialnega značaja, ki se ne tičejo družabnega reda samega,

spravljajo v javnost le zmedo in nejasnost v pojmi in škodujejo ženskemu gibanju v bistvu. Edinole prijateljski klubi so v bistvu še možni. Če pa žene ustanavljajo razne ženske umetniške (slikarske, pisateljske itd.) in pa če bi ustanavljale take znanstvene organizacije, bi s tem dokazale, da problema v bistvu ne razumejo. Znanost je ena, pravtako je umetnost samo ena, in ne ženska, ne moška. Tukaj velja le eno: biti cel človek in se uveljaviti z vrednostjo svojega dela.

Gibanje žena je torej in more biti le izključno gibanje za doseg novega družabnega reda v družbi, v celoti z ozirom na poedinca pa delo za duhovno in telesno čim popolnejšega človeka. Žensko gibanje torej ni gibanje žene proti možu, temveč skupno delo za skupne cilje, za boljše in srečnejše življenje družbe in posameznikov.

Delavski azil v Ljubljani.

Glasom sklepov mestne občine ljubljanske in Borze dela, se bo letos začel zidati prepotreben delavski azil.

Vsi, ki poznajo vsestransko bedo človeka, ki brez vseh življenjskih sredstev dopotuje v mesto oz. zapusti službo, kjer je imel vso oskrbo, so to vest vzeli z zadoščenjem na znanje.

Zlasti smo se te vesti razveselile bojevnice za žensko obrambo in enakopravnost.

Vsem čitateljicam našega »Ženskega lista« je znano, da smo v njem že neštokrat povdarjale zahtevo po ženskem zavetišču. Žal pa pri mero-dajnih činiteljih nismo našle pravega smisla za to nujnost, češ, saj za ženske ni tolika potreba zavetišča, saj ženska se kmalu kam stisne, sicer sta pa itak že dve zavetišči za služkinje v Ljubljani. No zdaj je tozadeven led prebit, treba je preiti k drugi točki tega vprašanja: **Kako bo azil urejen, kako bo služil onim, katerim je namenjen.** Nešteto je zlasti med delavkami in služkinjami onih, katerim se orosi oko, ko slišijo reči: »Ljubo doma, kdor ga ima.« Z malo dobre volje bi to »Ljubo doma« tudi azil lahko vsaj nekoliko nadomestil. Torej kako si ga zamišljamo? Iz opisanih načrtov posnemamo, da bodo v azilu sobe za posamezne osebe proti mesečni najemnini in sobe z večjim številom postelj za kratkoročno bivanje. Tudi je predvidena kuhinja in jedilnica, kjer naj bi dobivali tečno in ceneno prehrano brezposelni in dopotujoči. Upoštevati pa moramo, da ima tudi delovni človek

potrebo, da si izboljša in osnaži svojo obleko, zlasti velja to za ženske, v prvi vrsti za gospodinjske pomočnice, ki čakajo na novo službo. Zato bi bilo priporočljivo, da se v azilu uredi tudi pralnica in šivalnica s pripravo za likanje (plinski likalnik). Poleg učilnice za razne tečaje in predavalnice bi bilo to tudi važno vzgojno sredstvo in bi zlasti na one, ki bi bile že delj časa v bedi, blagodejno vplivalo ter jih moralno dvigalo. Pod smotrenim vodstvom bi brezposelne ženske lahko snažile in izboljšale obleke svojim moškim sotrpinom; brezposelni in dopotujoči moški pa, ki bi tega ne mogli plačati upravi v gotovini, bi v poravnavo vršili težja, moškim primerna dela (sekanje drv, donašanje kurjave, snaženje parкетов in tla itd.). Istotako bi tudi profesionisti lahko odslužili s svojim delom (čevljar). Ženske, zlasti mlada dekleta, bi v takem času lahko mnogo pridobile na znanju, ki bi jim pozneje morda tudi v službi koristilo.

Želeti bi bilo in mnenja sem, da se s tem strinjajo vse žene, ne glede na stan in svetovni nazor, da spadajo v vodstvo takega zavetišča osebe, ki poznajo vso težo proletarskega življenja in ki so sposobne biti onim, ki se v azil zatekajo, tudi moralna opora in znajo z modro in tolažilno besedo odvracati od njih obup. Razume se, da pri tem splošnem idejnem načrtu ne pozabljamo na smotren pravilnik, ki bo jamčil za kar najboljši gneten obstoj in prospeh azila. Toda tudi za izvršbo in vodstvo tega je treba poštenih in socialno čutečih ljudi.

Zato želimo, da se k ureditvi in vodstvu delavskega azila pritegne najboljše in najvestnejše ljudi.

Borka Jenny Marx.

2. decembra 1931. leta se je spominjalo socialistično delavstvo z notranjim sočustvovanjem žene **Jenny Marx-Westphalen**, ki jo je bila polstoletja pred tem ugrabila soproga Karlu smrt. Z njo je zaprla za vedno oči edinstvena žena — žena kipeče duševnosti in jeklenega, nepopustljivega borbenega značaja. Samobitnost te velike osebnosti bo lahko presodil pravilno samo oni, ki se bo mogel vživeti v okolščine in celotne razmere v času, ko je Jenny živela ob strani svojega moža, velikega Karla Marxa. Žena revolucionarja Karla Marxa je izvirala iz visoko aristokratske rodbine — njen brat Ludwig je bil eden najbolj reakcionarnih notranjih ministrov Prusije —; rojena je bila pod grmenjem »osvobodilnih vojen«. Na njene mladostne dni je sijala »od meseca obsevana čarobna noč« romantike. Celo njen mladi že-

nin Karl Marx ji je posvetil poezije, ki so bile še polne romantike. Njena mladostna leta poznajo samo tip duhovite salonske dame, ki nam je najboljše prikazana v Raheli Varnhagen od Ensa v najjasnejši obliki. V salon Rahele zveni socializem v obliki saint-simonizma kakor sladko zvočenje srebrnega namiznega zvončka, ki kliče k estetičnemu čaju, v domačijo gospe Marxove pa kakor grmenje revolucionarnih zvoncev, ki kličejo k bojem na barikadah. In zvoki revolucionarnega viharja jo spremljajo vse njeno življenje od one ure, katero je sklenila zakonsko zvezo s Karlom Marxom. Že pred poroko je morala biti s svojimi pietistično-aristokratskimi sorodniki težke boje, ki so skoro spodkopali njeno zdravje. Z Marxom je stopila na vroča bojna tla v Parizu, odkoder pa je bil ta kar prekmalu (1844) izgnan od francoske vlade. V Bruslju je doletela Marxa 1848 enaka usoda. Gospa Marxova je bila tam zaprta. V Parizu je doživela naknadne posledice februarске revolucije. Pred njenimi očmi je pisal Marx plamteči komunistični manifest. V nemški revoluciji je bila Jenny za svojega moža k vsemu odločena in pripravljena bojna tovarišica. Po izjalovljenju revolucije se poda s svojim soprogom, ki je bil kot nadležen tujec izgnan, iz Kölna preko Pariza v London. Tu uživa z njim pičli in trdi kruh izgnanstva. Radi strašnega pomanjkanja v londonskih letih trpljenja so ji umrli trije nadebudni otroci, in vse, kar bi ji moglo napraviti težko življenje v tujini vsaj malo prijaznejše in znosnejše, je morala odnesti v zastavljalnico. Živce uničujoča »vojna« s hišnimi gospodarji, peki, mesarji in kramarji ni upognila njene visoko težeče duše. Mnoge obupane politične begunce je navdihovala še s pogumom in svojo skromno, vse pogrešajočo domačijo je za mnoge povzdignila v »zavetišče pravičnosti«. Ves njen zakon je postal velik žrtvenik za njeno družino in za velike socialistične ideje njene-ga moža. Zadnje leto njenega trpljenja, ki ga je preživela v najhujših bolečinah, je bilo olajšano in ožarjeno z volilno zmago nemške socialne demokracije. 2. decembra 1881 je končalo trpljenje te velike žene, rojene 12. februarja 1814. Na njenem grobu je spregovoril Friedrich Engels preproste, a resnične besede: »Ako je bila kdaj kaka žena, ki si je postavila za svojo največjo srečo, osrečiti druge, tedaj je bila to ta žena.«

(Po Paulu Kampfmeyerju.)

Tiskovni sklad. Fani Pastorek, Sarajevo, Din 12.—, A. Jakšić, Sarajevo, Din 6.—, Skupaj Din 18.—.

Sodružica dr. Marion Phillips-ova mrtva.

23. januarja t. l. je umrla v Londonu ena največjih angleških žena, tajnica ženske organizacije britanske Delavske stranke, bivša poslanka, članica izvrševalnega odbora Socialistične delavske Internacionalne, sodružica dr. Marion Phillipsova, na operaciji želodca. Delavsko socialistično gibanje je s Phillipsovo izgubilo ženo redkega razuma, enerzijske in zavesti za samoodrekanje.

Marion Phillipsova je bila rojena v Avstraliji ter si je kot doktorica gospodarskih ved pridobila s svojim znanstvenim delom velik sloves, vendar je bilo njeno glavno delo zvezano z delavskim gibanjem. Od 1912. leta je bila Phillipsova glavni tajnik in osrednja osebnost ženskega delavskega gibanja v Angliji, ki šteje danes več milijonov članov. Bila je izvrstna pisateljica, odlična govornica, divna kulturna osebnost in tako je bila Marion Phillipsova najposobnejša žena Anglije ter najbolj priljubljena osebnost v delavskih vrstah. Vsled svoje bolezni tokrat ni več kandidirala v parlament.

Na vseh mednarodnih sestankih tako socialističnih političnih strank kakor tudi strokovnih organizacij so se besede Phillipsove vedno najpazljivejše poslušale. S. Milici Topalovičevi je obljubila še lani na mednarodnem kongresu na Dunaju, da pride v Jugoslavijo, ker bi želela videti »one hrabre ljudi, ki so edini 1914. leta pogumno glasovali proti vojni« (gl. Radničke Novine, Beograd z dne 29. jan. t. l.). Žal pa se njena in naša želja ni izpolnila, kajti velika in razumna žena Marion Phillipsova je za vedno izginila iz naše srede. K milijonom vzdihov in solz angleških delavcev in delavk naj se pridruži še naše sožalje. Naj bo Marion Phillipsova zahvaljena za svoje delo za osvoboditev in dvig človeštva in naj ji bo večna slava!

Delovanje holandskih žen.

Ob priliki poseta tajnika »Internacionalne transportne federacije« v Amsterdamu, Nathans-a, v Ljubljani, ga je naša odbornica A. Stanko-va vprašala o delovanju holandskih žen, nakar ji je obljubil, da bo sestavil o tem pismen referat. To svojo obljubo je prijazno izpolnil ter poslal sledeči dopis, ki ga tu priobčujemo v informacijo in posnemanje vsem:

Ob priliki mojega bivanja v Jugoslaviji sem Vam obljubil poslati nekoliko podatkov o delovanju žen holandske zveze železničarjev in cestno-železničarjev. Iz podatkov, ki smo jih prejeli od ženskega odseka te zveze, vam sporočamo:

Ženska organizacija holandske zveze železničarjev sestoji iz žen in zaročenk zvezinih članov. Sedanji članski stalež je približno 2000.

Smoter te organizacije je, poučiti ženstvo zvezinih članov o delovanju Zveze ter podpirati zvezino delo, ki se tiče zlasti žen in za katerega so zlasti ženske najbolj sposobne.

V to svrhu se prireja: 1. Tečaje in predavanja o političnem in strokovnem pokretu delavstva v ženskem gibanju, zakonodaji itd. 2. Družabne sestanke, otročje zabave, izlete, svečanostne prireditve itd. Navodila za to je dala centrala svojim podružnicam.

31. januarja vsakega leta se vrši kongres, na katerem zastopnice podružnic poročajo o delovanju svojih podružnic. Tudi se ta dan izvoli petčlanski ženski odbor, ki skupno z nekaterimi zastopniki zveze ustanavlja nove podružnice in jim pomaga pri izvrševanju njihovih nalog. Podružnice kakor tudi odseki izvršujejo svoje posle v tesnem sodelovanju s predsedstvom zvezinih podružnic, oz. z izvršujočim odborom zveze železničarjev.

V splošnem delujejo ženske skupine dobro in mnogo koristijo zvezi. Vendar bo treba še premagati nekatere težkoče, ki so zlasti v tem, da so ženske organizatorično še premalo izveščane in tudi, ker mnogi moški ne vidijo radi, da se njihove žene organizatorično udeležujejo. Zato obračajo razne skupine vso pozornost na to, da svoje članstvo poučujejo in vzgajajo.

Upam, da smo Vam s tem kratkim pregledom našega ženskega gibanja ustregli in ostajamo s sodružnim pozdravom v prijazen spomin na I. T. F. Nathans.

Sledeče novice Vas bodo zanimale

da je v Franciji v zadnjem času velik boj za volilno pravico. Parlament je sprejel nov volilni zakon, po katerem bi bili poslanci izvoljeni že z relativno večino, in bi ne bilo več drugih ali ožjih volitev. Ta zakon je naperjen proti levičarskim strankam. Obenem je bil sprejet tudi zakon o ženski volilni pravici, za katero se francoske žene tako zelo borijo. Žene bi lahko že volile pri prihodnjih volitvah. Ali senat je prvi zakon sploh odklonil, glede žensk pa je sklenil,

da bo razpravljal o njih šele po 23. juniju t. l. Tako ženske pri letošnjih volitvah še ne bodo mogle odločati;

da je ženska volilna pravica v Belgiji samo vprašanje časa, kajti tudi socialno demokratska stranka se je začela zdaj potegovati za njo;

da dobi na Danskem po novi naredbi vsaka državna ali občinska uradnica, ko se poroči, izplačano od države doto v višini letne plače v zlatih kronah, ako opusti službo. Mnogo žen je že zaprosilo za izplačilo tega zneska, ki jim omogoča nabavo pohištva in gospodinskih potrebščin. Nekateri uradnice pa so tudi po poroki ostale v službi in se odrekle državnih doti, da ne izgube pokojnine. To naredbo je vlada uzakonila, da omili žensko konkurenco v državni službi in vrne otrokom spet matere in vzgojiteljice;

da je ministrstvo dela v Braziliji predložilo parlamentu zakon o ženskem delu. Zakon govori o zaposlenju v trgovini in industriji. Člen 1. zahteva za vsako delo enake vrednosti enako plačo brez razlike spola. Člen 2. določa, da je nočno delo od 11. ure ponoči do 5. zjutraj ženam prepovedano razen nekaterih v zakonu določenih izjem. Zaščitne odredbe določajo največjo težo, katero žene lahko vzdignejo. Zlasti se ozira zakon tudi na ženo v nosečnosti;

da ureja tretje poglavje novega državlanskega zakonika v Češkoslovaški razmerje med starši in dečci. Zakonodavci so skušali popolnoma izenačiti oba spola in so zlasti nadomestili pojem »očetovske oblasti« z »oblastjo staršev«, t. j. prenesli so to oblast tudi na mater, ki jo dosedanji zakon ni upošteval. Legitimiranje nezakonskih otrok bo v bodoče olajšano. Legitimacija se ne bo vršila na podlagi milostnega dovolila vladnih naprav, ampak se bo opirala na izrek sodišča, ki bo moralo v vsakem zahtevanem primeru dati odgovarjajočo izjavo. Predlog za legitimacijo pa bo lahko stavil sam nezakonski otrok, njegova mati ali pa oče. Legitimacija se bo potrdila tudi samo na željo matere celo proti morebitnemu odporu očeta. Legitimirani otroci bodo imeli pred oblastjo iste pravice kakor zakonska deca. Vzgojo otrok polaga novi zakon v roke očeta in matere in v primerih, kjer ne bi se mogla o tem zediniti roditelja, bo odločalo sodišče;

da ta zakon ureja na novo tudi ženitno pravo. Po novih odredbah se smejo ženske poročiti v starosti 16 let, moški pa v starosti 18 let. V bodoče ne bo zaprek in bo dovoljena ženitev med nečakom in teto, stricem in nečakinjo ter bratrancem in sestrično. Uveden je obvezen civilni zakon. Če bo temu nasprotovala kaka cerkev, bo predložen alternativni predlog. V bodoče mož ne bo glava družine, temveč le gospodar. Po ločitvi zakona izgubi žena na možev predlog njegovo ime, oziroma se bo stvar jasno razpravljala pred sodiščem, kjer bodo prišli v prvi vrsti v poštev interesi otrok;

da so praške šole priredile anketo, koliko otrok spi v lastni postelji. Izkazalo se je, da spi samo 25 odstotkov otrok na lastnem ležišču, približno 9 odstotkov otrok pa je takšnih, da ležijo skupno po 3 do 4 v eni postelji. Štiri petine otrok spi skupno s starši ali celo tujimi osebami. S—s.

Uprava in uredništvo »Ženskega lista« prosita cenj. naročnice in članice, da oprostite zamudi njegovega izida. Kriva je temu nepredvidena ovira.